

ORIENTERINGSSAK

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
11.02.2016

Sak:

Planer for satsing på fornybar energi og industriell karbonfangst

Både de observerte og forventede klimaendringene og bruken av fossile energikilder sin innvirkning på klimaendringene har gjort at EU og Norge de siste årene har satset store ressurser på forskning og innovasjon for å utvikle miljøvennlig energi og finne løsninger som gir bedre utnyttelse av ressurser. Etter klimatoppmøtet i Paris 2015 er ny opptrappingsplan for forskning og innovasjon innen miljøvennlig energi på trappene. *Mission innovation* er en internasjonal energidugnad som vil innebære en storstilt opptrapping av forskning på grønn energiteknologi. Norge og 19 andre land forplikter seg til å doble det offentlige bidraget til forskning og utvikling av miljøvennlig energi i løpet av de neste fem årene. Regjeringens visjon er at Norge skal være verdensledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi.

UiTs strategi, *Drivkraft i nord*, legger føringer for at vi blant annet skal utvikle kunnskap både om fornybar energiproduksjon og om samfunnsmessige omstillinger som følger av klima- og miljøendringer. For å bidra til finne løsninger som kan utnytte nordområdenes muligheter innen bærekraftig energi og for å styrke UiTs posisjon som en attraktiv forsknings- og utdanningsinstitusjon, ønsker fire fakulteter å samordne sine ressurser i et felles initiativ. Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE-fak), Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL-fak), Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (IVT-fak) og Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT-fak) planlegger en tverrfaglig, koordinert satsing innen bærekraftig energi og ressursutnyttelse som både vil omfatte forskning og utdanning.

Det er et økende behov både i næringsliv og offentlig sektor for kandidater med kunnskap om det grønne skiftet, om fornybar energi og om reduksjon av klimagasser, og det er mye som tyder på at etterspørselen etter både ny kunnskap og kandidater med denne kompetansen vil øke i årene fremover. De fire fakultetene vil derfor i samarbeid utvikle robuste faggrupper med utgangspunkt i fagmiljø der fakultetene allerede har noe kompetanse. Det er imidlertid helt nødvendig å styrke denne kompetansen og kapasiteten for å komme opp på et internasjonalt, konkurransedyktig nivå, og det tas derfor sikte på å rekruttere god og strategisk riktig kompetanse på professornivå. Disse vil tildeles driftsmidler, stipendiater og postdoktorer for å bygge opp miljøet.

Hovedtema for satsingen vil være: *Hybrid, fornybare energisystemer og industriell karbonfangst*, og satsingen vil kombinere kompetanse innen kjemi, fysikk, anvendt matematikk, marin biologi, elektro/ingeniør og samfunnsfag/humaniora. Det tas sikte på, i løpet av en femårsperiode, å bygge opp et internasjonalt konkurransedyktig miljø som er en attraktiv samarbeidspartner for FoU-sektor, næringsliv og offentlig sektor. UiT skal delta i samarbeid med næringslivet i virkemidler som for eksempel *Norwegian Centres of Expertise* (NCE-programmet), Senter for

forskningsdrevet innovasjon, Forskningscenter for miljøvennlig energi (FME) og Horisont 2020. Det er også en målsetning at UiT gjennom denne satsingen, sikrer at kandidater får utdanning og kompetanse innen bærekraftig energi som er relevant for næringsliv og offentlig sektor i nord.

Satsningen skal styrke både utdanning og forskning, og planlegges organisert som et senter for at man på en hensiktsmessig måte koordinerer, synliggjør og forplikter fagmiljøene. For å komme raskt i gang, ønsker fakultetene at femårsperioden samfinansieres 50:50 mellom UiT sentralt og fakultetene. Etter femårsperioden vil fakultetene være forpliktet til å videreføre satsingen innenfor egne rammer, slik at UiT da vil ha et permanent, robust og konkurransedyktig miljø innen bærekraftig energi.

UiT har de to siste årene spilt satsingen på fornybar energi og karbonfangst inn til KD som satsinger utenfor rammen. Dette er i tråd med strategien vår om at UiT skal utvikle kunnskap om fornybar energi. Den foreslåtte satsingen er både tverrfaglig og tverrfakultær, og tar sikte på å kople fagmiljøer fra gamle UiT med fagmiljøer fra den gamle Høgskolen i Narvik. Utlysningene innen fornybar energi vil dobles de neste fem årene både nasjonalt og i EU, og etterspørselen etter kunnskap og kompetanse innen feltet vil øke. Det vil således være viktig å posisjonere seg for denne utviklingen ved å bygge opp et konkurransekraftig miljø innen både forskning og utdanning. En satsing på dette feltet vil imidlertid være ressurskrevende, og det er viktig at det ligger gode planer til grunn for satsingen. Universitetsdirektøren tar sikte på å komme tilbake til styret med en detaljert plan for oppbygging, faglig innretning, finansiering og organisering i neste styremøte.

Lasse Lønnum
universitetsdirektør

Pål Vegar Storeheier
forskningsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Pål Vegar Storeheier